

Protocol: Pesten op school

1 Inleiding

Pesten is een groepsgebeuren en heeft te maken met de manier waarop kinderen met elkaar omgaan, met machtsverdeling, met de sfeer in een groep en met sociale weerbaarheid.

Kinderen die op school worden gepest en kinderen die pesten hebben problemen in het omgaan met anderen. Degene die gepest wordt gaat vaak angstig in een hoekje zitten en laat het allemaal over zich heen komen, terwijl de pestkop zijn gebrek overschreeuwt en een ander het leven zuur maakt.

Door te zorgen voor een veilige sfeer in de groep waarbij kinderen respect hebben voor elkaar en door het aanleren van goede sociale vaardigheden zal het pesten minder snel voorkomen.

D.m.v. projecten of door gebruik te maken van onze KiVa-methode wordt geïnfocend in het omgaan met elkaar, kritiek geven en ontvangen, het samenwerken kan hieraan een bijdrage leveren.

(Zie tevens notitie Sociale media)

2 Het erkennen van het probleem dat pesten heet.

De school erkent pesten als een probleem. Wij hebben wij een gedragscode opgesteld voor het omgaan met leerlingen door leerkrachten. Zie punt 5.

Als er in de groep gesproken wordt over pesten zal de insteek zijn om geen werkelijke peestsituatie als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen.

Daarnaast hebben wij op de school twee personen waar gepeste kinderen altijd terecht kunnen. De vertrouwenspersoon en de anti-pestcoördinator zoeken ook hulp bij machtsmisbruik en seksuele intimidatie. Op De Bataaf zijn dat juf Tanja en juf Astrid.

Pesten en voorkomen hiervan is vooral een zaak van de groepsleerkracht. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van een specifieke methode, door pesten bespreekbaar te maken, door kinderen te leren samenwerken, door een gedragscode te gebruiken en door kinderen te wijzen op de contactpersonen op school. Sancties zijn dan ook leerkrachtafhankelijk en worden overlegd met betreffende kind(eren) en ouder(s). De verslaglegging, in een vorm van een contractje met het kind, wordt regelmatig besproken en geëvalueerd met ouders en hun kind.

De leerkracht onderneemt actie als er gepest wordt. Het kind moet bij de leerkracht terecht kunnen evenals de ouder. Gaat dit niet, dan komen die ouders en/of kinderen bij de vertrouwenspersoon of anti-pestcoördinator: juf Tanja of juf Astrid.

Uiteraard kan de leerkracht ook een beroep doen op de vertrouwenspersoon en antipestcoördinator.

3 Signaleren van pesten.

Algemene gedragskenmerken van een pester zijn:

- fysiek: stoer en imponerend gedrag,
- behoefte om anderen te domineren: ze willen steeds hun zin krijgen en kunnen moeilijk toegeven, hun tegendraadse houding tegenover volwassenen,
- impulsieve en agressieve reacties (vooral als ze tegenwerking ondervinden),

Protocol: Pesten op school

- gebrek aan inlevingsvermogen,
- overwegend positieve kijk op zichzelf (lijken erg zelfverzekerd).
- pesters plagen andere kinderen op een brutale manier of gemene manier zoals uitlachen, pijn doen, bestelen, roddelen, uitsluiten, onder druk zetten, hun spullen stukmaken.,
- ze omringen zich bij voorkeur door enkele meelopers of gelijkgezinden en kiezen dan zwakkere kinderen uit om die vervolgens systematisch te pesten,
- ze zijn graag populair en dwingen op een oneigenlijke manier ontzag af.
- meisjes zouden op een meer stiekeme manier pesten dan jongens; door te roddelen, anderen tegen de gepeste op te zetten met fabels of halve waarheden, een vriendin af te pakken of iemand voortdurend uit te sluiten of te negeren.

Kenmerken van een slachtoffer kunnen zijn:

- ze gedragen zich opvallend onzeker en krampachtig,
- ze stralen voortdurend onrust en angst uit,
- ze hebben een lage dunk van zichzelf,
- ze staan dikwijls alleen, hebben weinig of geen vrienden,
- ze worden vaak als laatste gekozen of vallen vaak af,
- hun schoolresultaten gaan nogal eens in een dalende lijn,
- ze zijn vaker afwezig: hetzij in letterlijke zin, hetzij door in gedachten weg te vluchten,
- ze vertonen volgzaam gedrag: ze voeren volgzaam de bevelen van klasgenoten uit,
- ze vertonen nogal eens ineffectief sociaal gedrag: ze zoeken op een hinderlijke manier contact met klasgenoten,
- ze vertonen meestal onderworpen gedrag: het gaat hier dan vaak om kinderen die thuis zondebok zijn geweest,
- ze vertonen meestal ander gedrag dan de meeste groepsgenoten,
- ze vertonen afkoopgedrag: ze proberen het pesten te voorkomen door zich als het ware vrij te kopen met bijvoorbeeld snoep,
- ze vertonen klikgedrag, in de zin van: een wit voetje willen halen bij de leerkracht,
- ze vertonen soms aandachttrekkend gedrag.
- Er zijn twee soorten 'slachtoffers': passieve- en provocerende slachtoffers. Passieve slachtoffers keren zich in zichzelf, en na een tijdje tegen zichzelf. Provocerende slachtoffers worden openlijk agressief en keren zich tegen hun omgeving. Beide reacties werkt hun isolement nog meer in de hand.

4 De aanpak van pesten.

Bij het bestrijden van pesten gaan wij uit van de vijfsporen-aanpak. Deze bestaat uit:

- de school erkent het probleem en pakt het pesten zowel preventief als curatief aan. (4.1)
- steun bieden aan het kind dat gepest wordt (4.2)
- steun bieden aan het kind dat zelf pest (4.3)
- de middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem (4.4)
- de ouders steunen (4.5).

4.1 De school erkent het probleem en pakt het pesten daadwerkelijk aan

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden is het afspreken van regels met de leerlingen. Op school hebben we een aantal algemene gedragsregels op papier gezet en in elke klas en in de gemeenschappelijke ruimtes zichtbaar opgehangen. Daarnaast kunnen er in elke

Protocol: Pesten op school

unit of basisgroep nog regels worden toegevoegd die niet in strijd zijn met de algemene regels, maar specifiek zijn voor de situatie in de groep. Deze regels zouden in overleg met de leerlingen kunnen worden opgesteld.

Pesten tussen leerlingen is te voorkomen door duidelijke afspraken met de leerlingen te maken over aanpak van ruzies.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben proberen ze er eerst zelf uit te komen, dus zonder de hulp van andere leerlingen.

Op het moment dat een van de twee ruziënde partijen er niet uitkomt, heeft deze het recht en de plicht om het probleem voor te leggen aan een leerkracht.

De leerkracht brengt de twee partijen bij elkaar voor een gesprek en probeert samen met hen de ruzie te beslechten.

Twee belangrijke stelregels:

- het inschakelen van een leerkracht wordt niet gezien als klikken.
- ouders en buitenstaanders hebben de verantwoordelijkheid om een ruzie bij de leerkracht te melden, maar lossen deze niet mee op.

Bij lessen over pesten is het voorbeeld van de leerkracht van belang. Zijn/haar voorbeeld zal ertoe bijdragen dat er een klimaat heerst waar duidelijkheid is over het omgaan met elkaar, waar verschillen geaccepteerd worden, waar conflicten niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waartegen duidelijk stelling wordt genomen.

4.2 Steun bieden aan het kind dat gepest wordt

Begeleiding van het slachtoffer wordt geboden in de vorm van adviezen geven aan het slachtoffer, hoe te reageren op het gedrag van pesters. Samen met het slachtoffer wordt aan deze adviezen gewerkt. Zo nodig krijgt het kind deskundige hulp buiten de school, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining en/of weerbaarheidstraining.

4.3 Steun bieden aan het kind dat zelf pest

De pester heeft vaak niet door waar hij mee bezig is, daarom heeft de pester ook begeleiding nodig. Deze begeleiding kan bestaan uit:

- consequenties verbinden aan het gedrag
- het inlevend vermogen vergroten
- duidelijke afspraken maken
- laten ervaren wat het is om buitengesloten te worden
- hulp van de ouders inroepen
- zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

4.4 De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem

Met de kinderen wordt gepraat over pesten en over hun eigen rol daarbij. Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

Protocol: Pesten op school

4.5 De ouders steunen

De ouders krijgen informatie en advies over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt. Daarnaast wordt in samenwerking met de ouders en de school het pestprobleem aangepakt. Stelregel is dat ouders die zich zorgen maken over hun gepeste kind altijd serieus genomen worden.

5 Gedragscode voor leerkrachten

Wat betreft het pedagogisch klimaat:

- het personeel wordt aangesproken met meneer, meester, juffrouw of juf plus voor- of achternaam.
- de kinderen worden aangesproken met hun voornaam.
- de hulpouders mogen bij hun voornaam genoemd worden mits het bekenden zijn van de kinderen. Anders met meneer en mevrouw.
- een grapje over een kind mag indien het doel is bevorderen van positief gedrag. Dit grapje moet ook als positief door het kind ervaren worden.
- Grapjes of opmerkingen over lichamelijke gebreken of andere kenmerken en eigenschappen worden niet getolereerd.
- Ook grappen en opmerkingen die racistisch van aard zijn worden niet toegestaan.

Troosten en belonen:

- Het initiatief van wel of niet op schoot nemen of kussen ligt bij de kinderen.
- Tijd nemen voor troosten of te belonen.
- Tijd nemen voor het uiten van gevoelens
- Lichamelijk contact in de vorm van een arm om schouder, aai over bol mag mits het kind dat goed vindt
- Er bestaat een verschil in benadering van een kind uit groep 1 of groep 8. Van de leerkrachten wordt verwacht dat zij hiervoor een juiste inschatting kunnen maken.

Toezicht kleed- en doucheruimtes:

- De leerkracht houdt toezicht tijdens het omkleden voor en na de gymles.
- De kleedlokalen worden vanaf de groepen 3 gescheiden gebruikt.
- Omkleden voor toneel e.d. gebeurt bij voorkeur in de klas, op de gang of in een toiletruimte mag ook.
- Een leerkracht helpt een jong kind dat verschoond moet worden. Als een leerling in de broek heeft gepoept, worden ouders wel gebeld. Oudere kinderen helpen zichzelf.
- Hulp bij aan- en uitkleden mag, als het kind erom vraagt.

Contacten leerlingen- leerlingen:

- De kinderen spreken elkaar aan met de voornaam of koosnaam, als deze positief ervaren wordt.
- Discriminerende en denigrerende opmerkingen tussen leerlingen zijn niet toegestaan.
- De kinderen tonen respect voor elkaar
- Aanrakingen tussen leerlingen zijn toegestaan met wederzijdse toestemming en mits ze niet seksueel getint zijn.

Protocol: Pesten op school

Contacten tussen leerlingen en leerkrachten:

- De kinderen mogen hooguit 15 minuten na schooltijd op school blijven. Moeten kinderen langer werken dan worden ouders vooraf geïnformeerd. Vanaf de gangen is er een vrije inkijk in de lokalen. De lokalen worden ook nooit afgesloten.
- In principe worden er nooit kinderen thuis uitgenodigd, tenzij onder begeleiding van ouder of collega.
- Omgang buiten de schooltijd gebeurt alleen met toestemming van de ouders.

Buitenschoolse activiteiten:

- Tijdens schoolkampen e.d. wordt er bij het douchen toezicht gehouden door leerkrachten: vrouwelijke leerkracht bij de meisjes, mannelijke leerkracht bij de jongens.
- Lichamelijk contact als teken van goedkeuring, aanmoediging en/of meeleven is toegestaan mits het kind dit goed vindt.
- Welterusten wensen d.m.v. kushand en/of nachtwens.

6 Meer informatie

- Internetsites: www.pestten.nl, www.pestweb.nl, www.pestenslaf.nl en www.sjn.nl/pesten/
- GGD contactpersoon GGD Gelderland Zuid, vestiging Tiel.
Telefoon: 088 144 73 00
- AMK Advies en meldpunt kindermishandeling
Telefoon: 0900 1231230
- opvoedlijn: 0900 8212204
- onderwijstelefoon: 0800 1608
- kindertelefoon: 0800 0432 tussen 14.00 en 20.00

7 Sociale kaart van Sint Antonius

Aandachtsfunctionaris

Naam: Eline van der Plaat

Telefoonnummer: 0345-681365

E-mailadres: eline.vanderplaat@skor-scholen.nl

Vertrouwenspersoon van Sint Antonius

Naam: Eline van der Plaat

Telefoonnummer: 0345-681365

E-mailadres: eline.vanderplaat@skor-scholen.nl

Anti-pestcoördinator

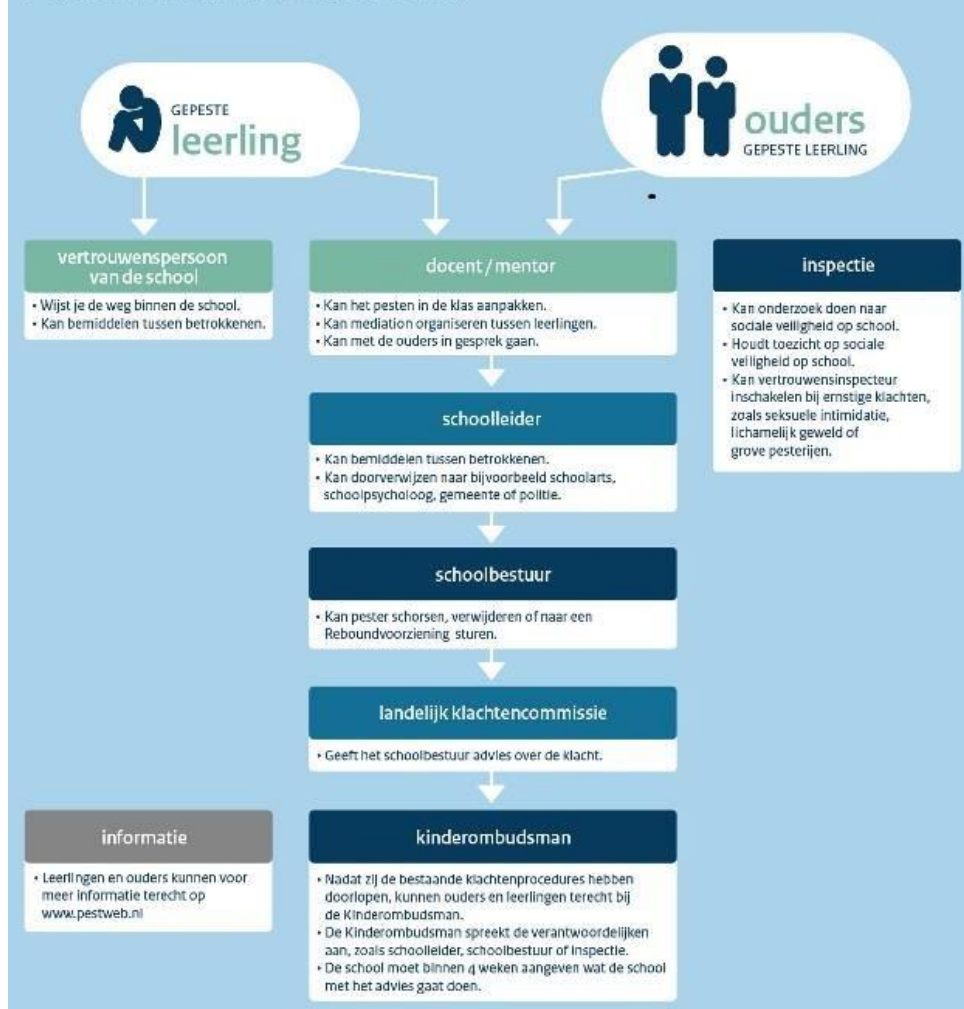
Naam: Rianne van Ringelestijn

Telefoonnummer: 0345-681365

E-mailadres: rianne.vanringelestijn@skor-scholen.nl

Protocol: Pesten op school

Pesten: waar kan ik terecht?

MELDCODE KINDERMISHANDELING EN HUISELIJK GEWELD

Protocol: Pesten op school

Regels en afspraken:

Op school hanteren we de volgende basisregels vanuit KiVa:

Regels groep 1 t/m 4

- We willen samen een groep zijn want dat is fijn
- Boos, verdrietig, blij: houd rekening met mij
- We horen er allemaal bij: ik hij en ook jij
- We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal
- We gaan goed met elkaar om
- We helpen elkaar
- We komen voor elkaar op.

Regels groep 5 t/m 8

- We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect
 - Samen maken wij er een fijne groep van
 - We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal)
 - We willen dat pesten stopt!
 - We gaan goed met elkaar om
 - We helpen elkaar
 - We komen voor elkaar op.
- Deze regels hangen zichtbaar in de school en worden elke week onder de aandacht gebracht in de groepen

Zichtbaarheid in en rondom school

Het is belangrijk dat KiVa zichtbaar is in en rondom school. Op die manier is het namelijk voor iedereen duidelijk: wij zijn een KiVa-school en wij vinden het belangrijk dat hier een prettige sfeer heerst!

Op school zijn er KiVa-posters die in de gangen hangen. Daarnaast hebben we een KiVa-vlag hangen. Voor schooltijd, in de pauze en tijdens het overblijf dragen de surveillanten KiVa-hesjes, zodat het voor alle leerlingen herkenbaar is bij wie zij in de pauze terecht kunnen. De hesjes zijn niet alleen een geheugensteun voor de leerlingen, maar ook voor de surveillant zelf: hun taak is om op de veiligheid van alle leerlingen toe te zien en in te grijpen bij vervelende situaties.

De preventieve aanpak

Hoe gaan wij met KiVa om?

- Onze school heeft ervoor gekozen om een pestcoördinator aan te stellen. De coördinator is Heleen van der Hulst. Zij komt in beeld als de steungroepaanpak ingezet moet worden.

Protocol: Pesten op school

- Er is een KiVA team op school, daarin zitten 3 leerkrachten. De pestcoördinator zit niet in het KiVa-team, maar onderhoudt wel contact met het KiVa-team. Het KiVa-team is het aanspreekpunt voor collega's en de KiVa-trainer voor alles wat met KiVa te maken heeft.

Taken van het KiVa-team

Het KiVa-team coördineert onder meer de volgende taken:

- Het fungeren als centraal aanspreekpunt voor ouders, leerlingen en collega's (zie ook wetgeving)
- Het inplannen van de KiVa-monitor (afname, bespreking, etc.)
- Het agenderen en bespreken van KiVa tijdens teamvergaderingen
- Het organiseren van KiVa-activiteiten, bijvoorbeeld een kick-off, een ouderavond of themadag
- Het levend en zichtbaar maken/houden van KiVa binnen de school (implementatie en borging)
- Het ondersteunen en adviseren van collega's bij de uitvoering van KiVa
- Het onderzoeken en oplossen van pestproblemen (gesprekken voeren met leerlingen en leerkrachten, observaties doen, etc.)
- Het bijwonen van de jaarlijkse regiobijeenkomsten
- Het, indien nodig (bijvoorbeeld bij ernstige / acute (pest)problematiek), inschakelen van externe professionele hulp

Om bovenstaande taken goed uit te kunnen voeren is het wenselijk dat het KiVa-team maandelijks bijeenkomt. Leerkrachten hebben zicht in de meldingen van hun eigen groep. Ook zij kunnen inspelen op meldingen van leerlingen door bijv. situaties aan te passen.

Hiernaast blijft de preventie natuurlijk belangrijk. Dit doen wij als volgt:

- Op school geven we wekelijks een KiVa les van groep 1 t/m 8.
- Minimaal 1x per week besteden we aandacht aan (kring)gesprekken over je fijn voelen op school.

De curatieve aanpak

Het curatieve groepsgesprek

Hoewel niet iedere situatie zich daarvoor leent, heeft KiVa als uitgangspunt problemen en vervelende gebeurtenissen (ruzies, conflicten of pestsituaties) te bespreken in de groep. Met behulp van de werkvorm 'het curatieve groepsgesprek' kan de leerkracht dergelijke onderwerpen bespreekbaar maken, want: met KiVa zijn we er voor elkaar.

De steungroepaanpak

Wanneer een leerling toch wordt gepest en/of een laag welbevinden heeft, dan kan de leerkracht in overleg met de leerling en het KiVa-team besluiten om de steungroepaanpak in te zetten. Het doel van de steungroepaanpak is dat de leerling (het slachtoffer) zich weer prettig voelt.

Protocol: Pesten op school

Bij de steungroepaanpak wordt het stoppen van het pesten en/of het verhogen van het welbevinden van de leerling de gezamenlijke verantwoordelijkheid van een groepje leerlingen. Dit groepje wordt bewust samengesteld en bestaat uit ongeveer 6 tot 8 leerlingen. De steungroep leden maken concrete afspraken over hoe zij aan dit doel kunnen bijdragen. Na een tijdje wordt met het slachtoffer besproken of de situatie is verbeterd. Daarna volgt ook een evaluatie met de steungroep: zijn alle afspraken nagekomen en is de situatie opgelost?

Herstelaanpak

In de uitzonderlijke gevallen dat de steungroepaanpak geen succes heeft, dan kan de herstelaanpak worden ingezet. Deze aanpak is gericht op diegenen die doorgaan met pesten of problemen veroorzaken. De herstelaanpak is dus een laatste stap om de situatie op te lossen en hoeft gelukkig bijna nooit ingezet te worden. Bij de herstelaanpak komt de directeur in beeld. Die zal tijdens gesprekken met ouders aanwezig zijn en is verantwoordelijk voor het proces en eventueel de stap naar schorsen/verwijderen.

Kenmerkend voor de herstelaanpak is dat het KiVa-team een deel van de verantwoordelijkheid terugneemt en samen met de 'daders' een plan van aanpak maakt om de (pest)situatie op te lossen. Er wordt een herstelplan opgesteld dat wordt besproken met en ondertekend door de ouders/verzorgers van de leerlingen en de leerlingen zelf.

Mocht de herstelaanpak niet werken, dan verwijzen we naar de stappen in het schoolveiligheidsplan m.b.t. schorsen/verwijderen.